

VTV®

VelfærdsTeknologiVurdering

Teknologisk Instituts vurderingsparadigme for velfærdsteknologi

Indledning

Teknologisk Institut, Center for Velfærds- og Interaktionsteknologi har udviklet en model til evaluering af velfærdsteknologi. VTV, Velfærdsteknologi vurdering, er en nuanceret helhedsvurdering af en velfærdsteknologi. Vurderingen kan gennemføres som:

- 360 graders teknologivurdering
- Dokumentation af effekter
- Benchmarking af gevinstrealisering
- Beslutningsstøtte

Vurderingen bygger på allerede anerkendte metoder og procedurer og gennem analyser undersøgelser, test og afprøvninger af velfærdsteknologier giver vurderingen en evaluering og systematisk viden om, hvilken betydning og virkninger velfærdsteknologien har i forhold til Borger, Organisation, Teknologi og Økonomi. Vurderingen fokuserer på velfærdsteknologiernes evne til at give bedre livskvalitet, forbedre arbejdsmiljøet i organisationen samt give bedre udnyttelse af ressourcer.

Baggrund

Velfærdsteknologi er brugerorienterede teknologier, der forsyner eller assisterer brugerne med én eller flere offentlige eller private velfærdsydelse og produkter. Velfærdsteknologi understøtter og forstærker tryghed, sikkerhed, daglige gøremål og mobilitet i dagligdagen. Velfærdsteknologien er især rettet mod ældre mennesker, personer med kroniske sygdomme samt borgere med funktionsnedsættelse i forskellige former og grader. Teknologisk Institut oplever formålet med anvendelse af velfærdsteknologi ud fra tre perspektiver:

Øge borgernes livskvalitet

Forbedre arbejdsmiljøet

Opnå ROI (Return of investment)

Ud fra en samfundsmæssig betragtning kan anvendelsen af velfærdsteknologi betyde frigørelse af ressourcer og en ændring af arbejdsopgaver, dette kan gøre omsorgsfagene mere attraktive og forbedre den ellers vanskelige rekruttering til omsorgsfeltet.

Set fra et borger- og brugerperspektiv kan implementering af forskellige velfærdsteknologier, medføre og understøtte den enkelte borgers frihed, selvstændighed, værdighed og uafhængighed af andres hjælp. Velfærdsteknologierne kan dermed bidrage til forbedret livskvalitet.

Velfærdsteknologier kan derudover eksempelvis understøtte en persons sikkerhed og tryghed og forebygge at yderligere (sygdoms)tilstande eller ulykker opstår eller forværres. I forhold til medarbejderne, kan velfærdsteknologi bidrage til at reducere det nedslidende arbejde og skabe et bedre fysisk og psykisk arbejdsmiljø. I forhold til pårørende kan velfærdsteknologi bidrage til aflastning af den eksempelvis raske og selvfungerende ægtefælle. Velfærdsteknolog kan også være med til at give de pårørende en større sikkerhed i hverdagen fx i forbindelse med demenssygdomme.

Ved anvendelsen af velfærdsteknologi kan der desuden være et ressourcefrigørende potentiale. Den tid der frigøres ved anvendelsen af velfærdsteknologi kan omsættes til kvalitetstid sammen med borgeren eller indgå, som realisering til besparelser.

Etik

Indførelse af ny teknologi afstedkommer ofte en lang række etiske spørgsmål og dilemmaer. Det kan være dilemmaer i forhold til fx magt og overvågning. Teknologierne kan komme i tæt berøring og samspil med mennesker, og kan bruges som hjælp og støtte i sociale situationer. Desuden kan velfærdsteknologi også i en tid med stram økonomi blive anvendt til at erstatte menneskelig omsorg frem for at supplere omsorgen, det er derfor relevant i forhold til en given teknologi i en vurdering af denne at beskrive de etiske overvejelser og dilemmaer ved anvendelsen af

teknologien. Det er ikke formålet med en VTV at give svar på de etiske dilemmaer, som den enkelte teknologi måtte afstedkomme. Men hvis der måtte være specifikke etiske dilemmaer i forhold til den teknologi, der skal vurderes vil disse kort blive skitseret i vurderingen.

Formål

Formålet med anvendelse af VTV som evalueringværktøj for myndigheder er at give en valideret helhedsvurdering af en given velfærdsteknologis potentiale.

Konkrete VTV vurderinger kan give myndigheder og driftsorganisationer på sundheds- og velfærdsområdet viden om, hvordan konkrete velfærdsteknologier kan indgå i og bidrage til løsningen af forskellige velfærdsopgaver samt hvorvidt disse kan være ressource frigørende. Herunder ligeledes hvordan konkrete teknologier kan anvendes, hvilke potentialer de har, hvor de kan implementeres og hvilke behov de dækker. VTV kan belyse fordele og ulemper ved teknologien og kan bidrage med vigtige analyser, vurderinger, konklusioner og evt. anbefalinger når der tages beslutning om at indkøbe og implementere velfærdsteknologi.

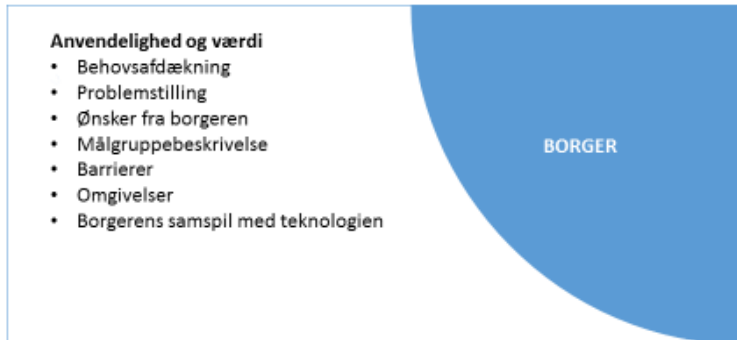
Velfærdsteknologi vurdering

Den grundlæggende tanke bag modellen er, at velfærdsteknologi kan bidrage med bedre udnyttelse af ressourcer og bedre livskvalitet. Som et delelement i dette er der dog et meget vigtigt link mellem de konkrete løsninger på den ene side og de mere formålsorienterede gevinster på den anden side. Dette link er ofte vanskeligt at håndtere for både virksomheder og offentlige partnere, og det store gab mellem muligheder for at anvende teknologi og den teknologi som rent faktisk er i anvendelse er et betydeligt bevis for dette. Der er altså tale om en klassisk 'missing link' situation, hvor det er nødvendigt at kigge på, hvordan man slår bro over det gab, der både hindrer muligheder for (1) at kvalificere velfærden og forbedre ressourceudnyttelsen samt (2) et stort vækstpotentiale for virksomhederne. VTV kan gennem specifikke analyser og vurderinger udfylde rollen som 'missing link' og tilvejebringe de ønskede systematiske og helhedsvurderinger for interessenter på begge sider af bordet.

En VTV består af 8 selvstændige vurderingsparametre, der er struktureret i forhold til 4 overordnede kategorier, hvor der i mere eller mindre udstrækning kan forventes at være nogle betydninger eller konsekvenser i forhold til velfærdsteknologien. Der er 2 vurderingsparametre under hver kategori: Anvendelighed og værdi er vurderingsparametre i kategorien *Borger*, og vedrører alle aspekter inden for teknologiens anvendelighed i forhold til borgeren, såsom behovsafdækning, ønsker fra borgeren, omgivelser og pårørende etc.

Borger

Kategorien, som omhandler aspekter ved *organisationen* er delt op i vurderingsparametrene, personale og ledelse. Disse vurderingsparametre fokuserer på faktorer som, medarbejderne og arbejdsmiljø samt kultur og ledelsens strategi i forhold til implementering af velfærdsteknologi.

Organisation

Kategorien *Teknologi* omhandler parametrene funktionalitet og brugervenlighed. Her vurderes teknologien i forhold til design, kompensationspotentiale, holdbarhed etc.

Teknologi

Den fjerde og sidste kategori omhandler *økonomien* i forhold til indkøb af velfærdsteknologi og vurderingen rettes her på parametrene investering og drift. Det vil sige, at der i denne vurdering forholdes til implementeringsudgifter, udgifter til kurser og efteruddannelse og tidsbrug mm.

Økonomi

I selve VTV modellen indgår de ovennævnte 8 vurderingsparametre på lige vis i den samlede vurdering af teknologien. I selve vurderingen af den enkelte teknologi, vil der i afdækningen, dataindsamlingen og analysen blive anvendt forskellige fagligt funderede metoder. Der anvendes kvantitative, kvalitative eller komparative metoder efter behov med udgangspunkt i den specifikke velfærdsteknologi, der ønskes vurderet. Der vil blive konkluderet komparativt og perspektiverende i forhold til alle områder og i en samlet 360 graders vurdering. I den enkelte vurdering af en konkret velfærdsteknologi kan enkelte parametre fravælges, såfremt disse ikke er relevante i forhold til teknologien. Det er de konkrete vurderingsparametre, som er relevante for den konkrete teknologi, der skal vurderes. Som udgangspunkt vil alle parametre dog blive vurderet. Enhver vurdering indeholder en deskriptiv del, hvor fordele og ulemper ved teknologien vil blive detaljeret beskrevet, samt de mulige etiske dilemmaer. Derudover vil disse vurderinger indgå i en talscore vurdering.